

DECLARATIA UNIVERSALA A DREPTURILOR OMULUI

Preambul

Considerând ca recunoasterea demnitatii inerente tuturor membrilor familiei umane si a drepturilor lor egale si inalienabile constituie fundamentul libertatii, dreptatii si pacii în lume,

Considerând ca ignorarea si dispretuirea drepturilor omului au dus la acte de barbarie care revolta constiinta omenirii si ca faurirea unei lumi în care fiintele umane se vor bucura de libertatea cuvântului si a convingerilor si vor fi eliberate de teama si mizerie a fost proclamata drept cea mai înalta aspiratie a oamenilor,

Considerând ca este esential ca drepturile omului sa fie ocrotite de autoritatea legii pentru ca omul sa nu fie silit sa recurga, ca solutie extrema, la revolta împotriva tiraniei si asupririi,

Considerând ca este esential a se încuraja dezvoltarea relatiilor prietenesti între natiuni,

Considerând ca în Carta popoarele Organizatiei Natiunilor Unite au proclamat din nou credinta lor în drepturile fundamentale ale omului, în demnitatea si în valoarea persoanei umane, drepturi egale pentru barbati si femei si ca au hotarât sa favorizeze progresul social si îmbunatatirea conditiilor de viata în cadrul unei libertati mai mari,

Considerând ca statele membre s-au angajat sa promoveze în colaborare cu Organizatia Natiunilor Unite respectul universal si efectiv fata de drepturile omului si libertatile fundamentale, precum si respectarea lor universala si efectiva,

Considerând ca o conceptie comuna despre aceste drepturi si libertati este de cea mai mare importanta pentru realizarea deplina a acestui angajament,

ADUNEAREA GENERALA proclama prezenta DECLARATIE UNIVERSALA A DREPTURILOR OMULUI, ca ideal comun spre care trebuie sa tinda toate popoarele si toate natiunile, pentru ca toate persoanele si toate organele societatii sa se straduiasca, având aceasta Declaratie permanent în minte, ca prin învatatura si educatie sa dezvolte respectul pentru aceste drepturi si libertati si sa asigure prin masuri progresive, de ordin national si international, recunoasterea si aplicarea lor universala si efectiva, atât în sânul popoarelor statelor membre, cât si al celor din teritoriile aflate sub jurisdicia lor.

Articolul 1

Toate fiintele umane se nasc libere si egale în demnitate si în drepturi. Ele sunt înzestrate cu ratiune si constiinta si trebuie sa se comporte unele fata de altele în spiritul fraternitatii.

Articolul 2

Fiecare om se poate prevala de toate drepturile si libertatile proclamate în prezenta Declaratie fara nici un fel de deosebire ca, de pilda, deosebirea de rasa, culoare, sex, limba, religie, opinie politica sau orice alta opinie, de origine nationala sau sociala, avere, nastere sau orice alte împrejurari.

În afara de aceasta, nu se va face nici o deosebire dupa statutul politic, juridic sau international al tarii sau al teritoriului de care tine o persoana, fie ca aceasta tara sau teritoriu sunt independente, sub tutela, neautonome sau supuse vreunei alte limitari a suveranitatii.

Articolul 3

Orice fiinta umana are dreptul la viata, la libertate si la securitatea persoanei sale.

Articolul 4

Nimeni nu va fi tinut în sclavie, nici în servitute; sclavajul si comertul cu sclavi sunt interzise sub toate formele lor.

Articolul 5

Nimeni nu va fi supus torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante.

Articolul 6

Fiecare om are dreptul sa i se recunoasca pretutindeni personalitatea juridica.

Articolul 7

Toti oamenii sunt egali în fata legii si au, fara nici o deosebire, dreptul la o egala protectie a legii. Toti oamenii au dreptul la o protectie egala împotriva oricarei discriminari care ar viola prezenta Declaratie si împotriva oricarei provocari la o asemenea discriminare.

Articolul 8

Orice persoana are dreptul la satisfactia efectiva din partea instantelor juridice nationale competente împotriva actelor care violeaza drepturile fundamentale ce-i sunt recunoscute prin constitutie sau lege.

Articolul 9

Nimeni nu trebuie sa fie arestat, detinut sau exilat în mod arbitrar.

Articolul 10

Orice persoana are dreptul în deplina egalitate de a fi audiata în mod echitabil si public de catre un tribunal independent si impartial care va hotari fie asupra drepturilor si obligatiilor sale, fie asupra temeiniciei oricarei acuzari în materie penala îndreptata împotriva sa.

Articolul 11

1. Orice persoana acuzata de comiterea unui act cu caracter penal are dreptul sa fie presupusa nevinovata pâna când vinovatia sa va fi stabilita în mod legal în cursul unui proces public în care i-au fost asigurate toate garantiile necesare apararii sale.
2. Nimeni nu va fi condamnat pentru actiuni sau omisiuni care nu constituiau, în momentul când au fost comise, un act cu caracter penal conform dreptului international sau national. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsa mai grea decât aceea care era aplicabila în momentul când a fost savârsit actul cu caracter penal.

Articolul 12

Nimeni nu va fi supus la imixtiuni arbitrare în viata sa personala, în familia sa, în domiciliul lui sau în corespondenta sa, nici la atingeri aduse onoarei si reputatiei sale. Orice persoana are dreptul la protectia legii împotriva unor asemenea imixtiuni sau atingeri.

Articolul 13

1. Orice persoana are dreptul de a circula în mod liber si de a-si alege resedinta în interiorul granitelor unui stat.
2. Orice persoana are dreptul de a parasii orice tara, inclusiv a sa, si de reveni în tara sa.

Articolul 14

1. În caz de persecutie, orice persoana are dreptul de a cauta azil si de a beneficia de azil în alte tari.
2. Acest drept nu poate fi invocat în caz de urmarire ce rezulta în mod real dintr-o crima de drept comun sau din actiuni contrare scopurilor si principiilor Organizatiei Natiunilor Unite.

Articolul 15

1. Orice persoana are dreptul la o cetatenie.
2. Nimeni nu poate fi lipsit în mod arbitrar de cetatenia sa sau de dreptul de a-si schimba cetatenia.

Articolul 16

1. Cu începere de la împlinirea vârstei legale, barbatul si femeia, fara nici o restrictie în ce priveste rasa, nationalitatea sau religia, au dreptul de a se casatori si de a întemeia o familie. Ei au drepturi egale la contractarea casatoriei, în decursul casatoriei si la desfacerea ei.
2. Casatoria nu poate fi încheiata decât cu consimtamântul liber si deplin al viitorilor soti.
3. Familia constituie elementul natural si fundamental al societatii si are dreptul la ocrotire din partea societatii si a statului.

Articolul 17

1. Orice persoana are dreptul la proprietate, atât singura, cât si în asociatie cu altii.
2. Nimeni nu poate fi lipsit în mod arbitrar de proprietatea sa.

Articolul 18

Orice om are dreptul la libertatea gândirii, de constiinta si religie; acest drept include libertatea de a-si schimba religia sau convingerea, precum si libertatea de a-si manifesta

religia sau convingerea, singur sau împreuna cu altii, atât în mod public, cât si privat, prin învatatura, practici religioase, cult si îndeplinirea riturilor.

Articolul 19

Orice om are dreptul la libertatea opiniilor si exprimarii; acest drept include libertatea de a avea opinii fara imixtiune din afara, precum si libertatea de a cauta, de a primi si de a raspândi informatii si idei prin orice mijloace si independent de frontierele de stat.

Articolul 20

1. Orice persoana are dreptul la libertatea de întrunire si de asociere pasnica.
2. Nimeni nu poate fi silit sa faca parte dintr-o asociatie.

Articolul 21

1. Orice persoana are dreptul de a lua parte la conducerea treburilor publice ale tarii sale, fie direct, fie prin reprezentanti liber alesi.
2. Orice persoana are dreptul de acces egal la functiile publice din tara sa.
3. Vointa poporului trebuie sa constituie baza puterii de stat; aceasta vointa trebuie sa fie exprimata prin alegeri nefalsificate, care sa aiba loc în mod periodic prin sufragiu universal, egal si exprimat prin vot secret sau urmând o procedura echivalenta care sa asigure libertatea votului.

Articolul 22

Orice persoana, în calitatea sa de membru al societatii, are dreptul la securitatea sociala; ea este îndreptatita ca prin efortul national si colaborarea internationala, tinându-se seama de organizarea si resursele fiecarei tari, sa obtina realizarea drepturilor economice, sociale si culturale indispensabile pentru demnitatea sa si libera dezvoltare a personalitatii sale.

Articolul 23

1. Orice persoana are dreptul la munca, la libera alegere a muncii sale, la conditii echitabile si satisfacatoare de munca, precum si la ocrotirea împotriva somajului.
2. Toti oamenii, fara nici o discriminare, au dreptul la salariu egal pentru munca egala.
3. Orice om care munceste are dreptul la o retribuire echitabila si satisfacatoare care sa-i asigure atât lui, cât si familiei sale, o existenta conforma cu demnitatea umana si completata, la nevoie, prin alte mijloace de protectie sociala.
4. Orice persoana are dreptul de a întemeia syndicate si de a se afilia la syndicate pentru apararea intereselor sale.

Articolul 24

Orice persoana are dreptul la odihna si recreatie, inclusiv la o limitare rezonabila a zilei de munca si la concedii periodice platite.

Articolul 25

1. Orice om are dreptul la un nivel de trai care sa-i asigure sanatatea si bunastarea lui si familiei sale, cuprinzând hrana, îmbracamintea, locuinta, îngrijirea medicala, precum si serviciile sociale necesare; el are dreptul la asigurare în caz de somaj, boala, invaliditate,

vaduvie, batrânete sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistenta, în urma unor împrejurari independente de vointa sa.

2. Mama si copilul au dreptul la ajutor si ocrotire deosebite. Toti copiii, fie ca sunt nascuti în cadrul casatoriei sau în afara acesteia, se bucura aceeasi protectie sociala.

Articolul 26

1. Orice persoana are dreptul la învatatura. Învatamântul trebuie sa fie gratuit, cel putin în ceea ce priveste învatamântul elementar si general. Învatamântul elementar trebuie sa fie obligatoriu. Învatamântul tehnic si profesional trebuie sa fie la îndemâna tuturor, iar învatamântul superior trebuie sa fie de asemenea egal, accesibil tuturor, pe baza de merit.

2. Învatamântul trebuie sa urmareasca dezvoltarea deplina a personalitatii umane si întarirea respectului fata de drepturile omului si libertatile fundamentale. El trebuie sa promoveze întelegerea, toleranta, prietenia între toate popoarele si toate grupurile rasiale sau religioase, precum si dezvoltarea activitatii Organizatiei Natiunilor Unite pentru mentinerea pacii.

3. Parintii au dreptul de prioritate în alegerea felului de învatamânt pentru copiii lor minori.

Articolul 27

1. Orice persoana are dreptul de a lua parte în mod liber la viata culturala a colectivitatii, de a se bucura de arte si de a participa la progresul stiintific si la binefacerile lui.

2. Fiecare om are dreptul la ocrotirea intereselor morale si materiale care decurg din orice lucrare stiintifica, literara sau artistica al carei autor este.

Articolul 28

Orice persoana are dreptul la o orânduire sociala si internationala în care drepturile si libertatile expuse în prezenta Declaratie pot fi pe deplin înfaptuite.

Articolul 29

1. Orice persoana are îndatoriri fata de colectivitata, deoarece numai în cadrul acesteia este posibila dezvoltarea libera si deplina a personalitatii sale.

2. În exercitarea drepturilor si libertatilor sale, fiecare om nu este supus decât numai îngradirilor stabilite prin lege, exclusiv în scopul de a asigura cuvenita recunoastere si respectare a drepturilor si libertatilor altora si ca sa fie satisfacute justele cerinte ale moralei, ordinii publice si bunastarii generale într-o societate democratica.

3. Aceste drepturi si libertati nu vor putea fi în nici un caz exercitate contrar scopurilor si principiilor Organizatiei Natiunilor Unite.

Articolul 30

Nici o dispozitie a prezentei Declaratii nu poate fi interpretata ca implicând pentru vreun stat, grupare sau persoana dreptul de a se deda la vreo activitate sau de a savârsi vreun act îndreptat spre desfiintarea unor drepturi sau libertati enuntate în prezenta Declaratie.